

[Poul Hansen (Kalundborg).]

medlemmer hr. Poul Møller og hr. Tesdorpf hævdes det, at den daværende regering tog for lidt hensyn til disse indberetninger. Det er derfor nødvendigt at se på indberetningernes indhold sammenholdt med den foreliggende situation.

I indberetningen af 4. april siges, at den svenske marineattaché i Berlin havde meddelt den danske marineattaché følgende, som skulle stamme fra en pålidelig kilde indenfor Oberkommando Wehrmacht, nemlig at der forestod en aggression mod Danmark i den følgende uge, at der forberedtes et indbrud i Holland samtidig eller muligvis lidt senere — muligvis også i Belgien — at det var sandsynligt, at operationerne fortsattes mod Sydnorge, at der intet var erfaret om eventuelle hensigter mod Sverige, og at der fandt troppe- og tonnagekoncentrationer sted ved Swinemünde. I indberetningen blev det endvidere meddelt, at den hollandske marineattaché havde givet tilsvarende oplysninger, og at de efter hans udsagn skulle komme fra tyske officerskredse, som tidligere havde advaret Holland, og som var utilfredse med det politiske system i Tyskland.

Dagen efter kom en supplerende indberetning fra den danske marineattaché, daværende kommandørkaptajn Kjølens. Den indeholdt yderligere oplysninger uden at ændre helhedsbilledet af den første indberetning. Den angav kilden til meddelelserne at være to højtstående officerer, der var utilfredse med det politiske system i Tyskland.

Kammerherre Zahles anden indberetning, der ankom den 5. april, indeholdt ingen nye konkrete oplysninger, men derimod nogle betragtninger, der både gik i retning af at bestyrke advarslen i den første beretning og i retning af at afsvække den. Således hed det i indberetningen:

„Det er på ingen måde min tanke at svække de foruroligende foreliggende indicier, når jeg peger på *muligheden* af, at den tyske regering har ventet en allieret væsentlig aktiveret krigsførelse uden hensyn til neutrale danske og norske rettigheder, og at foranstaltninger for alle tilfældes skyld er blevet forberedte, men mulig stillede i bero efter den britiske premierministers tale, der var betydelig

mindre skarp end fra flere sider ventet. Vi har, som hr. ministeren vil vide, i de forløbne krigsmåneder set en række tyske planer mod vest lagt og foreløbig ikke udførte.

Jeg tør også henlede opmærksomheden på, at meddelelserne fra „utilfredse officerer“ måske må tages med et vist forbehold. De kunne vel være beordret til visse „indiskretioner“ for at fremkalde visse reaktioner, der forventes at kunne være af interesse.“

Senere i brevet hed det, at regeringen på ingen måde burde skyde den tanke fra sig, at situationen kunne være yderst alvorlig eller i løbet af dage eller timer blive det.

Heller ikke kammerherre Zahles tredje indberetning, dateret 6. april, indeholdt egentlig konkret nyt bortset fra, at den nævnte fremvisningen af en film om det tyske luftvåbens ødelæggende indsats i Polen og et usikkert rygte om, at der i Holsten skulle befinde sig 4 divisioner af linien.

Om aftenen den 7. april kom et telegram om, at transportflåden den 4. april havde forladt Stettin, og at den forventedes at nå sit bestemmelsessted den 11. april.

Også den 8. april om aftenen kom en indberetning fra Zahle. Den var stærkt alarmerende, men forsåvidt uden betydning for vore drøftelser i dag, som begivenhederne allerede var rullet i forvejen.

Når vi i dag læser indberetningerne fra Berlin i de skæbnesvangre apildage, gør vi det med den viden, at især beretningen af 4. april var rigtig i den forstand, at de efterfølgende begivenheder meget nøje kom til at svare til, hvad der stod i den. Det ligger derfor snublende nær at fælde den dom, at der ikke blev taget tilstrækkeligt hensyn til den. Bagklogskab har vi jo alle let til. Men ganske særlig overfor disse indberetninger har vi pligt til så godt som muligt at forestille os situationen, som den var dengang, og til at vurdere den daværende regerings reaktioner under hensyn til, hvad man dengang vidste, og til de forestillinger og den tankegang, som naturligt måtte gøre sig gældende.

Man kan efter vort skøn ikke med rette hævde, at man ikke lagde vægt på indberetningerne. Det fremgår af det materiale, som foreligger for os, at udenrigsminister